



## Podniková sociálna zodpovednosť a bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Inšpiráciou a zároveň strategicky dôležitým pre rozvoj je fakt, že podniková sociálna zodpovednosť (PSZ) sa stáva čoraz väčšou prioritou pre všetky druhy firiem rôznych veľkostí. Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci (BOZP) je základným prvkom PSZ a prináša manažérom a odborníkom na BOZP rôzne príležitosti a výzvy.

Tento informačný leták vysvetľuje, čo je PSZ, ako súvisí s BOZP a zároveň dáva základné usmernenia, ako obidve zložky úspešne prepojiť.

### Čo je PSZ

„PSZ je dobrovoľné začlenenie sociálnych a environmentálnych záujmov firiem do ich obchodných činností a do rokovania so zúčastnenými stranami“<sup>(1)</sup>.

Pojem podniková sociálna zodpovednosť znamená ísť nad rámec plnenia právnych požiadaviek formou väčšieho investovania do ľudského kapitálu, životného prostredia a do vzťahov so zúčastnenými stranami. Je to dobrovoľný nástroj, ktorý sa musí spoľahlivo zaviesť, aby vyvolával v zúčastnených stranách pocit dôvery a presvedčenia.

**Ľudia – svet – zisk** S narastajúcou globalizáciou sa do popredia dostáva zvýšené environmentálne a sociálne povedomie, efektívnejšia komunikácia a pojem podnikovej zodpovednosti, ktorý ide nad rámec právnych požiadaviek a zisku. Obchodné spoločnosti vedia, že je potrebné, aby ich vnímali tak, že konajú zodpovedne voči „ľuďom, svetu a zisku“.

### Prečo je PSZ dôležitá?

- ✓ **Povesť** firmy v sociálnej a environmentálnej oblasti ovplyvňuje zákazníkov a klientov.
- ✓ Na trhu **zamestnanosti** je konkurencia a dobrí kandidáti na prácu chcú pracovať a zostať vo firmách, ktoré sú v tomto smere starostlivejšie.
- ✓ Výkonnosť podniku v sociálnej oblasti čoraz viac ovplyvňuje rozhodnutia **investorov**, pretože sa rýchlejšie než kedykoľvek predtým rozrastá trh s investíciami, ktorý sa riadi etickými pravidlami.
- ✓ PSZ umožňuje **strategické riadenie** vnútorných a vonkajších rizík v sociálnej aj environmentálnej oblasti.
- ✓ Existujúce **sociálne zodpovedné kroky** sa stávajú viditeľnejšími a ľahšie sa o nich podávajú informácie.
- ✓ Sociálna zodpovednosť a zodpovednosť za životné prostredie vedú k **zniženiu prevádzkových nákladov**.

### Ako sa dá prepojiť PSZ a bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci?

PSZ je dobrovoľná iniciatíva vždy smerujúca k cieľom a opatreniam, ktoré jednoznačne presahujú minimálne požiadavky na ochranu pracovníkov stanovené v národnej legislatíve a v legislatíve EÚ. Firmy by mali prijať sociálne zodpovedné iniciatívy, pretože je to v ich dlhodobom záujme.

Vzhľadom na zúčastnené strany PSZ zahŕňa vnútorné potreby zamestnancov, ako aj vonkajšie potreby spoločnosti. Z hľadiska BOZP to znamená starostlivosť o bezpečnosť a ochranu zdravia zamestnancov nad rámec požiadaviek legislatívy a zváženie vonkajších dosahov v zmysle uplatňovania kritérií BOZP pri výbere subdodávateľov alebo v rámci marketingu. PSZ môže prepojiť BOZP s inými dôležitými oblasťami, ako sú:

- ✓ ľudské zdroje,
- ✓ rovnováha medzi pracovným a súkromným životom,
- ✓ ďalšie základné práva na pracovisku,
- ✓ záležitosti súvisiace so životným prostredím,
- ✓ verejná bezpečnosť a zdravie (vrátane bezpečnosti výrobkov),
- ✓ ziskovosť a produktivita.

PSZ je pre podniky príležitosťou dať si záväzky v oblasti BOZP. To však znamená vytvoriť bezpečnú cestu na základe existujúcich opatrení v BOZP a vyhnúť sa nástrahám, ktoré by sa mohli vyskytnúť pri príchode ďalšej priority zo strany manažmentu.



### 10 rád ako spojiť BOZP a PSZ

#### 1. Využite to, čo už je vytvorené

Firmy, ktoré sa angažujú v rámci stratégie PSZ, si musia uvedomiť, že ich opatrenia v rámci bezpečnosti a ochrany zdravia sú základným kameňom PSZ. Z tohto dôvodu sa najprv pozrite na zavedené opatrenia a činnosti (ako sú hodnoty podniku/obchodnej značky) a použite ich ako základ pre nové a inovačné myšlienky. Premyslite si prepojenie BOZP s inými oblasťami, ako personalistika, marketing atď. Zvážte otvorenie svojej internej komunikácie, napríklad o opatreniach v rámci BOZP, smerom k širšiemu publiku (pozri radu č. 10 správy).

(<sup>1</sup>) Európska Zelená kniha (2001): Promoting a European framework for corporate social responsibility (Podpora európskeho rámca pre podnikovú sociálnu zodpovednosť).



## 2. Učte sa od druhých

Činnosti v rámci PSZ sa prijímajú v rôznych firmách všetkých veľkostí a mnoho informácií je zvyčajne voľne dostupných na internete alebo v publikovaných správach. Spojte sa priamo s firmou, ak sa chcete dozvedieť viac o zavedení opatrení alebo o možných ťažkostiach, určite vám radi pomôžu. Siete zamerané na bezpečnosť a ochranu zdravia sú hodnotným zdrojom informácií, a to isté platí aj o odborných alebo odvetvových subjektoch, zamestnávateľských organizáciách, odborových organizáciách, mimovládnych organizáciách alebo miestnych komunálnych zoskupeniach. Pouvažujte o účasti na niektorom z programov na národnej alebo medzinárodnej úrovni, ktoré sú zamerané na etické obchodovanie alebo zvyšovanie povedomia.

## 3. Definovanie strategických cieľov

PSZ sa dá považovať za nový rámec, ktorý je možné použiť na strategickejšie zavedenie bezpečnosti a ochrany zdravia v rámci organizácie. Dlhodobé ciele v oblasti BOZP je možné prepojiť s inými strategickými sociálnymi cieľmi a s cieľmi v rámci životného prostredia alebo s udržateľným rozvojom tak, aby sa vyhlo duplicitie činností alebo nesúlady opatrení. Bežnými prepojeniami sú duševné zdravie a moderné riadenie ľudských zdrojov a spokojnosť zamestnancov. Nezabudnite o svojich cieľoch informovať zúčastnené strany, najmä zamestnancov, a zapojte ich do prípravnej fázy.

## 4. Identifikujte zúčastnené strany a zapojte ich do činnosti

Veľmi dôležitým faktorom pre PSZ je počúvať zúčastnené strany, a preto dôsledne určte, ktoré z nich sú najdôležitejšie, či sú to zamestnanci, klienti, akcionári, vláda, mimovládne organizácie, spotrebiteľia alebo spoločnosť. Dôležitú úlohu zohrávajú odborníci na bezpečnosť a ochranu zdravia, pretože oni vedia lepšie než ktokoľvek iný, že je dôležité získať si dôveru zamestnancov a zapojiť ich do činností v rámci strategických iniciatív. Niektoré firmy už zapojili miestne komunálne subjekty do činností súvisiacich so zdravím a najmä s bezpečnosťou, a to je opäť príležitosť pre kombinovanie a využitie skúseností.

## 5. Nájdite rovnováhu medzi ľuďmi, svetom a ziskom

PSZ znamená začlenenie sociálnych (ľudia), environmentálnych (svet) a hospodárskych (zisk) záujmov do prevádzky podniku a komunikáciu so zúčastnenými stranami. Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, ako faktor blahobytu zamestnancov, je prirodzenou súčasťou ľudského aspektu PSZ. Vnímanie bezpečnosti zo strany pracovníkov a ich rodín je pre podnik rozhodujúce a je dôležité poznať ich a počúvať ich. Tieto veci sa týkajú ľudí a nemali by uniknúť pozornosti v rámci politiky PSZ popri potenciálne dôležitejších záležitostiach, ako je etické obchodovanie alebo ochrana životného prostredia.

## 6. Nájdite rovnováhu medzi vonkajšími a vnútornými aspektmi PSZ

Niekedy sa bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci považuje za vnútornú záležitosť. Vonkajšie aspekty bezpečnosti a ochrany zdravia však súvisia so sociálnou zodpovednosťou. Napríklad vplyv činností obchodných partnerov z dodávateľskej siete. To

znamená, že je potrebné zabezpečiť, aby sa riziká nestali externými tým, že dané činnosti budú zmluvne vykonávať iné organizácie. Základné hodnoty je potrebné definovať otvorene a musia sa dôsledne uplatňovať, externe aj interne.

## 7. Realizácia: rob to, čo hovoríš

Je veľmi ľahké stratiť dôveru, preto by manažéri mali ísť príkladom a vyhnúť sa zastávaniu hodnôt a dávaniu záväzkov, ktoré sa neplnia alebo ktoré sa uplatňujú len externe. Odborníci z oblasti BOZP vedia, že je potrebné mať záväzky na najvyššej úrovni manažmentu a že je to rovnako dôležité pre PSZ, ako aj pre BOZP. Vytváranie iniciatív zameraných na PSZ je príležitosťou pre zdôraznenie strategickej dôležitosti BOZP.

## 8. Inovácia

Je dôležité vniesť BOZP do podnikovej kultúry, a preto sú zvyčajne bezpečnostné a zdravotné opatrenia zavedené ako pravidelné činnosti. PSZ je príležitosťou na prijatie rôznych doplnujúcich činností a na vyhnutie sa tomu, že BOZP sa vníma ako bežná a samozrejímavá aktivita. Skúste byť inovační a neváhajte urobiť etické vyhlásenia. Niekedy majú na správanie ľudí väčší vplyv než racionálne argumenty.

## 9. Podnikové vzdelávanie a rozvoj

PSZ nie je žiadna „minútkka“. Vytvorenie nových hodnôt a zmena podnikovej kultúry si vyžadujú čas. To znamená, že je potrebné zapracovať sociálnu zodpovednosť do všetkých postupov a do riadenia rizík. Vzdelávanie zamestnancov v oblasti PSZ, čo PSZ znamená, ako sa na nej môžu podieľať, nielen zvyšuje pocit príslušnosti k firme, ale vedie k tomu, že zamestnanci propagujú podnik aj navonok.

## 10. Správy

Správy a externá komunikácia sú základnými súčasťami PSZ a už dlhú dobu nie sú len záležitosťou veľkých nadnárodných spoločností alebo firiem, ktoré podnikajú v problematických oblastiach. Ak sa chcete vyhnúť obvineniam z utulávania, základom je dôvera, a to znamená byť otvorený a úprimný. Vyhnite sa žargónu, zamerajte sa na svoje publikum a ak je to potrebné, komunikujte s každou zúčastnenou stranou osobitne.

### *Kde je možné získať viac informácií?*

Corporate social responsibility and safety and health at work (Podniková sociálna zodpovednosť a bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci) – správa agentúry za rok 2004

Corporate social responsibility and work health (Podniková sociálna zodpovednosť a ochrana zdravia pri práci) — fórum agentúry 2001

<http://europe.osha.eu.int/topics/csr/> internetová stránka agentúry venovaná PSZ

[http://europa.eu.int/comm/employment\\_social/soc-dial/csr/csr\\_index.htm](http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-dial/csr/csr_index.htm) internetová stránka Európskej komisie venovaná PSZ

**Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci**

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel. (34) 944 79 43 60, fax (34) 944 79 43 83

[information@osha.eu.int](mailto:information@osha.eu.int)